

Alþingi
Erindi nr. P 140/1774
komudagur 17.4.2012

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík.

Reykjavík 17. apríl 2012

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um stjórn fiskveiða, 657. mál.

VM – Félag vélstjóra og málmæknimanna er sammála e. lið 1. mgr. 1. gr. frumvarpsins um að nytjastofnar á Íslandsmiðum eru sameiginleg og ævarandi eign íslensku þjóðarinnar og tekur undir önnur markmið 1. gr. frumvarpsins.

VM harmar hins vegar þau vinnubrögð sem viðhöfð hafa verið við gerð frumvarpsins, þar sem ekkert samstarf eða samráð var við hagsmunaaðila í greininni. Þá hafa ekki verið skoðaðar til fulls þær efnahagslegu afleiðingar sem fyrirhugaðar breytingar hafa á afkomu atvinnugreinarinnar og þjóðarinnar allrar. Mjög mismunandi myndir hafa verið dregnar upp af afleiðingum fyrirhugaðra breytinga, sem kemur ekki á óvart vegna mismunandi hagsmuna þeirra sem að málinu koma.

Félagið áréttar að ákvæði um kjarasamninga sjómanna verði sett inni sem skilyrði fyrir því að leyfi verði veitt til leyfishafa eða við leigu á aflamarki úr potti 2.

VM vill koma að eftirfarandi ábendingum sem félagið hefur bent á í umsögnum um fyrri breytingar á lögum um stjórn fiskveiða.

Vald ráðherra í fyrirhuguðu frumvarpi er fyrirkomulag sem ekki gengur í nútíma atvinnurekstri. Öll ákvæði laga ættu að liggja ljós fyrir vegna uppbyggingu fyrirtækja og hagræðingu í atvinnugreininni. Félagið ítrekar fyrri ábendingar um að sjávarútvegur og vinnsla eru að þróast í hátækni atvinnuveg. Löggjafavaldinu ber hinsvegar að tryggja opnar og skýrar leikreglur fyrir handhafa nýtingarleyfa og tryggja að hluti hagnaðar af auðlindinni skili sér til samfélagsins.

Félagið harmar að stjórnvöld neiti að horfast í augu við breytta atvinnuhætti í sjávarútvegi og reyni ekki að finna aðrar raunhæfar lausnir fyrir þau landssæði sem hafa orðið illa úti við þessar breytingar.

VM telur ásættanlegt að hluti aflaheimilda sé notaðar í aðstoð við afskekktar byggðir en telur allt of langt gengið í þeirri útfærslu sem lagt er til í frumvarpinu. Byggðarkvótar og ívilnanir hafa ekki skilað tilætluðum árangri á undanförunum áratugum. Því verður að hugsa nýjar leiðir til að leysa vandamál þessara svæða.

VM tekur undir þau sjónarmið að reynt verði að finna ásættanlega lausn til framtíðar á stjórn fiskveiða, en vill koma eftirfarandi athugasemdum fram um einstaka liði frumvarpsins.

Varðandi 1. gr. til 7. gr.

Engar athugasemdir eru gerðar við þessar greinar frumvarpsins umfram það sem áður hefur komið fram, en félagið áréttar að ákvæði um kjarasamninga sjómanna verði skilyrði fyrir leyfisveitingu.

Varðandi 8. gr.

VM telur að skipting milli flokka 1. og 2. mjög vanhugsaða og allt of mikið sett í flokk 2. Afkastageta þeirra atvinnutækja sem eru í rekstri í dag eru ekki fullnýtt og því ekki skinsamlegt að ýta undir frekari fjárfestingu í atvinnutækjum. Verði umtalsverð aukning á veiðiheimildum á komandi árum mun það skapa mjög mörg vandamál vegna fyrirhugaðrar nýliðunnar sem ekki er séð fyrir í dag. Vandséð er hvernig þeir aðilar stæðu sem kæmu inn í greinina við þær aðstæður þegar nægt framboð væri úr potti 2, ef skyndilegur samdráttur kæmi í úthlutun aflaheimilda vegna ástands fiskistofna.

Varðandi 11. og 12 gr.

VM leggur ekki mat á tímalengd leyfis en telur að tíminn sem gefin er til að endurskipuleggja og ná fram hagræðingu sé nægur fram til 2032. Þar sem áður hefur verið lýst yfir andstöðu við aflaheimildir sem teknar eru í flokk 2. er ekki talinn ástæða að auka þurfi í hann með auka skatti. En á ný er það sett í vald ráðherra hverju hagræðing með framsali á aflahlutdeild á að skila. Óljóst er hvaða markmiðum á að ná fram á tímabilinu.

Varðandi 13. gr.

VM ítrekar fyrri skoðun um að öll ákvæði laga eiga að vera skýr en ekki byggja á geðþóttarákvörðunum sitjandi ráðherra.

Varðandi 15. gr.

Það er skoðun VM að þeir sem fá úthlutuð aflahlutdeild eigi að nýta hana sjálfir. Hinsvegar er það eðlileg hagræðing að aðilar geti skipt á tegundum í jöfnu. Í 3. mgr. 2. gr. eru sett skilyrði um samninga milli útgerða og áhafna um fiskverð. Slíkir samningar hafa ekki haldið hingað til vegna vangetu Verðlagsstofu skiptaverðs, sem félagið telur að þurfi að efla stórlega. Félagið krefst þess að fiskverðssamningar milli útgerða og áhafnar verði eitt af skilyrðum fyrir leyfi til afnota af auðlindinni.

Varðandi 17. gr.

VM telur kvótapiing mjög jákvætt skref. Það mun tryggja að öll viðskipti séu gagnsæ og á réttum markaðsverðum, verði framsalið áfram við líði.

Varðandi 18. gr.

Sjávarauðlindin er takmörkuð auðlind. Markmiðið fram til þessa hefur verið að nýta hana á sem hagkvæmastan hátt. Nýliðun í grein sem þessari er erfið og handstýrð nýliðun mjög vandmeðfarin.

Varðandi 19. gr.

VM telur sjávarauðlindina eign allra landsmanna. Öll rentan af greininni á því að ganga til ríkisins, sem veitir fjármunum samkvæmt fjárlögum til verkefna um allt land.

Varðandi 20. gr.

VM telur hugmyndina um strandveiðar, sem leið til að auka nýliðun, algerlega misheppnaða. Veiðiheimildir eru teknar af þeim sem hafa lífsviðurværi sitt af fiskveiðum og færðar einstaklingum sem í flestum tilfellum stunda veiðarnar í fríum frá öðrum störfum. VM lagði það til í sáttanefndinni svokölluðu að ef strandveiðar ættu að vera til framtíðar yrðu leyfin eingöngu veitt fyrirverandi sjómönnum, sem hafi haft sjómennsku að aðalstarfi í 20 ár.

Varðandi 21. gr.

VM telur að vegna breytinga í atvinnuháttum í sjávarútvegi eigi að skoða vandamál einstakra byggðarlaga af raunsæi og reyna að finna varanlegar lausnir fyrir þau. Byggðarkvótar hafa verið við líði í áratugi og ekki að sjá að þeir hafi skilað miklum árangri fyrir byggðarþróun. Finna verður nýjar og raunhæfar lausnir sem virka og eru réttlátar fyrir viðkomandi byggðarlög.

Varðandi 22. gr.

VM leggur til að línuvinnun verði lögð af, enda er hún ekkert annað en mismunun og afturför til fortíðar eins og hún er framsett.

Varðandi 27. gr.

Vegna misnotkunar á þessu ákvæði, um svokallaðan VS afla, er mjög brýnt að ákvæðið sé afmarkað á skilgreind á tímabil innan ársins. VM mótmælir því eins og margoft hefur komið fram hjá samtökum sjómanna að ákvæði um að sjómenn fái eingöngu laun úr 20% þessa afla, sem landað er framhjá kvóta, sé inngrip í kjarasamning sjómanna.

Varðandi 28. gr.

VM telur að leggja þurfi mat á og viðurkenna mikilvægi ferskfiskmarkaða og taka tillit til þeirra vegna hugsanlegra breyttra markaðsforsenda, sem geta komið upp mjög skyndilega. Með hindrunum á útflutningi á ferskum fiski geta mikilvægir markaðir tapast og aðrar fisktegundir frá öðrum þjóðum tekið þessa markaði yfir.

Varðandi 31. gr.

VM gerir ekki athugasemd við þessa grein um takmarkanir á heildaraflahlutdeild viðkomandi tegunda sem eru upptaldar í greininni.

Varðandi 41. og 42 gr.

Vegna forréttinda þeirra sem fá leyfi til að nýta auðlindina þarf að gera mjög harðar og ákveðnar kröfur til leyfishafa. Taka verður mjög hart á öllum brotum með háum sektum eða varanlegum leyfissviptingum, verði viðkomandi uppvís að brotum.

Áréttað verði í lögnum um viðurlög við brotum og fölsun á afurða- og fiskverði, auk þess sem tekið verði harkalega á rögum uppgjörum við sjómenn.

VM áréttar að til að ná markmiðum laganna um stjórn fiskveiða þarf að efla fiskveiðieftirlit verulega.

Virðingafyllst,

f.h. VM – Félags vélstjóra og málmæknimanna

Guðmundur P. Ragnarsson, formaður VM.